

Program adaptacyjny
Przedszkola Politechniki Warszawskiej
„Bobotechnika”

Motto

*-Moje przedszkole to mój drugi dom, bo stawia na mnie, na moje szczęśliwe dzieciństwo i
na mój wszechstronny rozwój-*

(autor nieznany)

Opracowały:

mgr Magdalena Kozłowska

lic Aleksandra Laska

mgr Angelika Wilczyńska

Spis treści

Wstęp	3
1. Założenia programu adaptacyjnego	4
2. Cele główne i szczegółowe programu adaptacyjnego oraz oczekiwane efekty	4
3. Adaptacja dzieci w przedszkolu	6
3.1. Dojrzałość przedszkolna	7
3.2. Oczekiwania przedszkola wobec dziecka	7
3.3. Przygotowanie dziecka do przedszkola	8
4. Adaptacja dziecka na początku roku szkolnego	9
4.1. Procedura adaptacji, harmonogram i typ adaptacji	9
4.2. Zajęcia adaptacyjne	10
5. Adaptacja śródroczna dziecka	11
5.1. Procedura adaptacji, harmonogram i typ adaptacji	11
5.2. Zajęcia adaptacyjne	12
Bibliografia	14
Aneks	15

Wstęp

Chwila, w której dziecko trafia po raz pierwszy do przedszkola, jest bardzo ważny dniem w jego życiu. Oto musi rozstać się z rodzicami i pozostać w nowym dla siebie środowisku. Dziecko, które przychodzi pierwszy raz do przedszkola musi przystosować się do warunków nowego otoczenia oraz wymagań związanych na przykład ze sposobem korzystania z urządzeń i wyposażenia przedszkola, nauczycieli i pozostałych pracowników przedszkola, przebywania w licznej grupie, wymagań stawianych w zakresie samoobsługi, nowego rozkładu dnia oraz nowej pozycji społecznej, innej niż tej zajmowanej w rodzinie. Większość dzieci przystosowuje się dość szybko do nowej rzeczywistości, u innych okres adaptacji trwa nieco dłużej. Żeby proces adaptacji przebiegał sprawnie i trwał jak najkrócej, musi istnieć ścisła współpraca między rodzicami, a pracownikami przedszkola. Współpraca ta powinna być przemyślana, zorganizowana, oparta na ustalonych zasadach i mająca na celu osiągnięcie określonych efektów. Na tej podstawie został opracowany program adaptacyjny przedszkola, oparty na wiedzy o rozwoju dzieci, oczekiwaniach i wzajemnych oddziaływaniach przedszkola, rodziców i nauczycieli, w celu stworzenia dzieciom lepszego startu przedszkolnego.

Program adaptacji to program obowiązujący na terenie Przedszkola Politechniki Warszawskiej „Bobotechnika” z siedzibą przy ulicy Waryńskiego 8 w Warszawie. Przedstawia on procedurę oraz harmonogram adaptacji dziecka do placówki przedszkolnej. Program ten został stworzony przez zespół, w którego skład wchodził nauczyciele pracujący w wyżej wymienionej placówce, pod przewodnictwem kierownika ds. pedagogicznych.

Program ten adresowany jest do rodziców nowoprzyjętych dzieci, zarówno tych przyjętych na nowy rok szkolny, jak i tych z rekrutacji śródrocznej. Program ten rodzic powinien otrzymać na pierwszym spotkaniu z kierownikiem Przedszkola Politechniki Warszawskiej „Bobotechnika” (pod nieobecność wyżej wymienionego kierownika obowiązki pełni zastępca kierownika) wraz z innymi dokumentami. Program adaptacyjny zamieszczony zostanie również na stronie internetowej przedszkola ([www. bobotechnika.pw.edu.pl](http://www.bobotechnika.pw.edu.pl)).

1. Założenia programu adaptacyjnego

Założeniem programu jest wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwojowymi. Program adaptacyjny oparty na wiedzy o rozwoju dziecka, określa system wzajemnych oddziaływań pedagogicznych oraz organizacyjnych przedszkola, rodziny w celu stworzenia dzieciom lepszego startu przedszkolnego.

Nadrzędnym celem programu adaptacyjnego jest ułatwienie nowoprzyjętym do przedszkola dzieciom, startu poprzez wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka w aspekcie społecznym zgodnie z jego możliwościami rozwojowymi.

Program skierowany jest do: nauczycieli i personelu pomocniczego przedszkola, którzy stworzą warunki szybszego przystosowania się dzieci do nowego środowiska; dzieci, które rozpoczynają nowy etap w swoim życiu, bycia przedszkolakiem oraz rodziców, którzy decydując się na edukację przedszkolną własnego dziecka są chętni do współpracy.

2. Cele główne i szczegółowe programu adaptacyjnego oraz oczekiwane efekty

Cele ogólne programu adaptacyjnego:

- stwarzanie dzieciom warunków umożliwiających szybką i łatwą adaptację w nowym
- środowisku społecznym jakim jest przedszkole,
- nawiązanie współpracy z rodziną dziecka w celu określenia wspólnych działań odnośnie adaptacji i stworzenia atmosfery wzajemnego zaufania i akceptacji,

Cele szczegółowe programu adaptacyjnego:

W stosunku do dziecka:

- skrócenie jego adaptacji do warunków przedszkolnych,
- kojarzenie przedszkola z czymś przyjemnym, by chciały wracać następnego dnia,
- zmniejszenie napięć emocjonalnych w pierwszych kontaktach z przedszkolem,
- zmniejszenie lęku przed rozstaniem z rodzicami,
- poznanie swojej wychowawczyni i innych pracowników przedszkola,
- poznanie sal i otoczenia przedszkola,

- rozwijanie umiejętności społecznych,
- rozumienie i stosowanie norm i zasad życia w grupie,
- wspomaganie dziecka w opanowaniu czynności samoobsługowych,
- wspomaganie dziecka w budowaniu pozytywnego obrazu siebie,
- nabywanie przez dziecko poczucia własnej wartości.

W stosunku do rodziców:

- zmniejszenie lęku rodziców, związanego z koniecznością oddania dziecka pod opiekę personelu przedszkola,
- ukazanie rodzicom mocnych stron, możliwości i sukcesów dziecka,
- uczulenie rodziców na sytuacje trudne spotykane przez dziecko w przedszkolu,
- poznanie przez rodziców wychowawczyni ich dziecka i personelu przedszkola,
- zapoznanie rodziców z ramowym rozkładem dnia oraz pomieszczeniami przedszkola,
- zaproszenie rodziców do współpracy z nauczycielkami budowanie wzajemnej więzi, opartej na zaufaniu

Oczekiwane efekty:

Dziecko potrafi:

- spokojnie rozstać się z rodzicem,
- przezwyciężyć lęk i obawy przed zmianą środowiska,
- uczestniczyć w życiu grupy,
- bawić się z koleżankami i kolegami,
- kojarzyć pobyt w przedszkolu z radosnym i ciekawym działaniem,
- z zaufaniem zwracać się o pomoc do nauczycieli i pracowników przedszkola,
- przestrzegać podstawowych reguł współżycia w grupie,
- rozumieć, że pobyt w przedszkolu jest czasowy i zawsze kończy się powrotem do domu z rodzicami,
- zapoznać się z pomieszczeniami, w których będzie przebywać w przedszkolu,
- przestrzegać zasadę samodzielnego nie oddalania się od grupy.

Rodziec:

- ma poczucie bezpieczeństwa o swoje dziecko,
- zna nauczycielki oraz personel przedszkola,
- zna pomieszczenia, w których będzie przebywać jego dziecko,
- współpracuje z przedszkolem, zna cele i zadania,
- wie, w co wyposażić dziecko do przedszkola,
- rozumie znaczenie samoobsługi i samodzielności dziecka, jako warunków lepszej adaptacji dziecka w środowisku przedszkolnym,
- obserwuje swoje dziecko na tle rówieśników,
- wie jakie trudności musi pokonać jego dziecko i w jaki sposób mu pomóc,
- nawiązuje aktywną współpracę z przedszkolem.

Nauczyciel:

- poznaje dzieci, którymi będzie się opiekował,
- zna środowisko domowe dzieci,
- planuje pracę w oparciu o wyniki obserwacji zachowań dzieci,
- zna oczekiwania rodziców wobec przedszkola.

3. Adaptacja dzieci w przedszkolu

Problematyka adaptacji dziecka w przedszkolu jest bardzo ważnym aspektem wychowawczym, mającym ogromny wpływ na dalsze funkcjonowanie dziecka na kolejnych szczeblach edukacji, oraz w jego dalszym życiu. Sposoby radzenia sobie z nową sytuacją jaką jest pójście pierwszy raz do przedszkola, nawyki jakie się wówczas kształtują, pierwsza samoocena dziecka związana ze sprawdzeniem swojej samodzielności i sprawności – decydują w radzeniu sobie i powodzeniach podczas kolejnych nowych sytuacji życiowych.

Definicja adaptacji pochodząca z psychologii – według A. P. Sperlina – adaptacja to zmiana wrażliwości organu sensorycznego, będąca wynikiem trwającej stymulacji; w szerszym znaczeniu – każda zmiana umożliwiająca organizmowi efektywniejsze reagowanie na otoczenie.

Definicja adaptacji pochodząca z pedagogiki – według W. Okonia - adaptacja to szeroko rozumiane dostosowanie zachowania do wymogów sytuacji i środowiska, składają się na nią procesy akomodacji i asymilacji. W terminologii biologii i psychologii ewolucyjnej adaptacja oznacza mechanizm biologiczny lub psychiczny, który powstał w toku ewolucji danego gatunku. Podkreśla się jego funkcjonalność tzn., że efektem działania tego mechanizmu jest przystosowywanie się organizmu do określonego układu warunków środowiska.

Definicja adaptacji pochodząca z socjologii – adaptacja to przystosowanie się jednostki społecznej, instytucji lub grupy do nowych warunków społecznych i kulturowych.

3.1. Dojrzałość przedszkolna

Dojrzałość przedszkolna to taki stopień rozwoju fizycznego, umysłowego, społeczno-emocjonalnego, który pozwala dziecku na pozostawienie go w przedszkolu pod opieką personelu i jego współuczestniczenie w zabawach i działaniach edukacyjnych.

Posiadanie tzw. dojrzałości przedszkolnej umożliwia dziecku: zaspakajanie potrzeb własnych w tym środowisku – spełnienie przez dziecko stawianych mu wymagań. Dzieci różnią się poziomem zdolności przystosowawczych. Jedne łatwo zaadoptują się w nowym środowisku, drugie mają problem z adaptacją: bronią się płaczem, krzykiem, przed pozostawieniem ich w miejscu, gdzie nie ma ich bliskich, do których są przyzwyczajone.

3.2. Oczekiwania przedszkola wobec dziecka

Przedszkole oczekuje, iż dziecko 3-letnie powinno mieć opanowane następujące czynności/umiejętności:

- komunikatywność
- samodzielne jedzenie
- mycie rąk
- samodzielne korzystanie z toalety
- zdejmowanie i ubieranie podstawowych części garderoby
- rozpoznawanie swoich rzeczy

- czyszczenie nosa
- znajomość swojego imienia i nazwiska

Czynności i umiejętności jakie posiada dziecko, rozpatrujemy w naszym przedszkolu indywidualnie. Zastrzegamy sobie prawo do przyjmowania dzieci poniżej 3 lat, tylko wtedy kiedy mają opanowane wyżej wymienione czynności/umiejętności, po konsultacjach z zespołem przedszkola, na który składają się:

- kierownik przedszkola;
- kierownikiem ds. pedagogicznych;
- nauczycielem;
- pomocą nauczyciela;
- psychologiem.

3.3.Przygotowanie dziecka do przedszkola

Przygotowanie dziecka jest bardzo ważne w procesie adaptacji do przedszkola. Co rodzice mogą zrobić, aby ułatwić dziecku ten okres:

- wprowadzić pozytywne myślenie o placówce
- informować dziecko o tym, że w przedszkolu będzie spędzać czas w towarzystwie innych dzieci bez rodziców
- nie wprowadzać niepotrzebnego pośpiechu - dziecko powinno bez pośpiechu rozpocząć swój dzień. Dobrze jest wstawać w miarę wcześnie, żeby nie śpieszyć się za bardzo
- przez pierwsze tygodnie odbierać wcześniej dziecko z przedszkola
- dotrzymywać słowa.
- okazywać spokój, dać poczucie bezpieczeństwa podczas rozstania - rozstanie z dzieckiem nie jest łatwe zarówno dla rodziców jak i samego malca
- dziecko nie może zobaczyć, że jego rodzice są przejęci, a nawet panikują - da mu to podstawy do tego, żeby myśleć, że przedszkole to coś strasznego, skoro nawet rodzice są przejęci
- zaopatrzyć dziecko w wygodne ubranie - warto ubierać dziecko tak, żeby nie miało większych problemów np. z zdjęciem spodenek w toalecie.

- zorganizować czas na bycie z dzieckiem po odebraniu go z przedszkola
- zaangażować męża do odprowadzania dziecka do przedszkola - gdyż więź emocjonalna z ojcem jest zwykle mniejsza niż z matką
- ujednolicić rytm dnia w domu i przedszkolu

4. Adaptacja dziecka na początku roku szkolnego

Rozdział ten adresowany jest do rodziców dzieci nowo przyjętych na początku roku szkolnego, do najmłodszego oddziału przedszkolnego. Zawiera on procedurę, harmonogram i typ adaptacji.

4.1. Procedura adaptacji, harmonogram i typ adaptacji

- I. Procedura adaptacji odbywa się po zakwalifikowaniu się dziecka do przedszkola w wyniku rekrutacji oraz po spotkaniu z Kierownikiem Przedszkola (Zastępcą Kierownika Przedszkola – Kierownikiem ds. pedagogicznych) i zapoznaniem rodziców z kwestiami administracyjnymi i finansowymi.
- II. Adaptacja dziecka do środowiska przedszkolnego jest adaptacją, w której uczestniczą rodzice/prawni opiekuni.
 - a. Preferowany jest jeden z rodziców/prawnych opiekunów.
 - b. W sytuacji losowej kiedy rodzic nie może uczestniczyć w adaptacji jego rolę mogą przejąć inni członkowie rodziny upoważnieni przez rodziców np. dziadkowie. O zaistniałej sytuacji należy wtedy poinformować Kierownictwo Przedszkola oraz nauczyciela/pomoc nauczyciela z grupy przedszkolnej.
 - c. Nie preferujemy uczestnictwa w adaptacji dzieci do przedszkola osób trzecich to jest opiekunek, niań.
- III. Adaptacja początkowa trwa 5 kolejnych dni, od godziny 9:30 do godziny 12:00.
 - a. Dzieci nowoprzyjęte z rekrutacji na nowy rok szkolny 2018/2019 odbywają adaptację początkową w ostatnim tygodniu sierpnia.
 - b. Dzień 1 – adaptacja pełna - z rodzicem/prawnym opiekunem będącym w sali
 - c. Dzień 2 i 3 – adaptacja łączona - z rodzicem/prawnym opiekunem oraz z pozostawianiem dziecka pod opieką pracowników przedszkola
 - d. Dzień 4 i 5 - dziecko pozostaje pod opieką pracowników przedszkola

- IV. Rodzice/prawni opiekunowie nowoprzybyłych dzieci powinni dostarczyć do przedszkola w pierwszym dniu pobytu dziecka następujące rzeczy:
- a. kubek, pastę i szczotkę do zębów,
 - b. ręcznik,
 - c. kapcie,
 - d. jeżeli dziecko leżakuje to piżamę, poduszkę, prześcieradło oraz kocyk/kołdrę,
 - e. ubranie na przebranie,
 - f. mokre chusteczki.
- V. Istnieje możliwość spotkania z psychologiem, pracującym w przedszkolu w okresie adaptacji, po uzgodnieniu terminu spotkania z Kierownictwem Przedszkola.
- VI. Terminy, godziny planowanych przedsięwzięć mogą ulec zmianie z przyczyn od nas niezależnych. O ewentualnych zmianach będziemy informować Państwa na bieżąco.

4.2. Zajęcia adaptacyjne

Zajęcia adaptacyjne prowadzone są przez nauczyciela i pomoc nauczyciela z oddziału, w którym adaptacja się odbywa. Na okres adaptacji nauczyciel prowadzący przygotowuje zestaw scenariuszy zajęć adaptacyjnych – ich liczba zależy od ustalonych dni adaptacji. Scenariusze te omawiane i zatwierdzane są przez Kierownika ds. pedagogicznych. Wspólnym celem zajęć przeprowadzanych w okresie adaptacyjnym wyznaczonym dla dzieci nowo przyjętych jest:

- Spotkanie nauczyciela oraz pomocy nauczyciela z dziećmi i ich rodzicami.
- Integracja w relacjach:
 - dziecko - dziecko;
 - nauczyciel/pomoc nauczyciela – rodzic;
 - nauczyciel/pomoc nauczyciela – dziecko;
 - rodzic - rodzic.
- Zapoznanie dzieci i ich rodziców z pomieszczeniami przedszkola: szatnia, sale zabaw, łazienki, ogród przedszkolny itp.
- Zachęcanie do wspólnej zabawy rodziców i dzieci.

- Zapoznanie rodziców z organizacją przedszkola - godzinami przyprawiania i odbierania dzieci, rozkładem dnia, godzinami posiłków, zajęciami dodatkowymi, zwyczajami przedszkolnymi, wyprawką przedszkolaka.

5. Adaptacja śródroczna dziecka

Rozdział ten adresowany jest do rodziców dzieci zakwalifikowanych do przedszkola w wyniku rekrutacji śródrocznej. Zawiera on procedurę, harmonogram i typ adaptacji.

5.1. Procedura adaptacji, harmonogram i typ adaptacji

- I. Procedura adaptacji odbywa się po spotkaniu z Kierownikiem Przedszkola (Zastępcą Kierownika Przedszkola – Kierownikiem ds. pedagogicznych) i zapoznaniem rodziców z kwestiami administracyjnymi i finansowymi.
- II. Adaptacja dziecka do środowiska przedszkolnego jest adaptacją, w której uczestniczą rodzice/prawni opiekuni.
 - a. Preferowany jest jeden z rodziców/prawnych opiekunów.
 - b. W sytuacji losowej kiedy rodzic nie może uczestniczyć w adaptacji jego rolę mogą przejąć inni członkowie rodziny upoważnieni przez rodziców np. dziadkowie. O zaistniałej sytuacji należy wtedy poinformować Kierownictwo Przedszkola oraz nauczyciela/pomoc nauczyciela z grupy przedszkolnej.
 - c. Nie preferujemy uczestnictwa w adaptacji dzieci do przedszkola osób trzecich to jest opiekunek, niań.
- III. Adaptacja śródroczna trwa 3 kolejne dni, od godziny 9:30 – 10:00 do godziny 12:00.
 - a. Dzień 1 – adaptacja pełna - z rodzicem/prawnym opiekunem będącym w sali
 - b. Dzień 2 – adaptacja łączona - z rodzicem/prawnym opiekunem oraz z pozostawianiem dziecka pod opieką pracowników przedszkola
 - c. Dzień 3 – dziecko pozostaje pod opieką pracowników przedszkola
 - i. Istnieje możliwość indywidualizacji liczebności dni adaptacyjnych – decyzje o wydłużeniu dni adaptacyjnych podejmują w kooperacji i wspólnym uzgodnieniu z: nauczycielem, pomocą nauczyciela,

Kierownikiem Przedszkola/Kierownikiem ds. Pedagogicznych oraz rodzicem/prawnym opiekunem dziecka.

- IV. Preferujemy aby przez kolejny tydzień od zakończenia trzydniowej adaptacji, dziecko uczęszczało do przedszkola od śniadania do obiadu (zupy) bez leżakowania, czyli od godziny 9:00 do godziny 12:20.
 - a. Istnieje możliwość indywidualizacji okresu przejściowego, w kooperacji i wspólnym uzgodnieniu z: nauczycielem, pomocą nauczyciela oraz rodzicem/prawnym opiekunem.
- V. Rodzice/prawni opiekunowie nowoprzybyłych dzieci powinni dostarczyć do przedszkola w pierwszym dniu pobytu dziecka następujące rzeczy:
 - a. kubek, pastę i szczotkę do zębów,
 - b. ręcznik,
 - c. kaptur,
 - d. jeżeli dziecko leżakuje to piżamę, poduszkę, prześcieradło oraz kocyk/kołdrę,
 - e. ubranie na przebranie,
 - f. mokre chusteczki.
- VI. Istnieje możliwość spotkania z psychologiem, pracującym w przedszkolu w okresie adaptacji, po uprzednim ustaleniu terminu spotkania z Kierownictwem Przedszkola.
- VII. Terminy, godziny planowanych przedsięwzięć mogą ulec zmianie z przyczyn od nas niezależnych. O ewentualnych zmianach będziemy informować Państwa na bieżąco.

5.2. Zajęcia adaptacyjne

Zajęcia prowadzone są przez nauczyciela i pomoc nauczyciela z grupy przedszkolnej, do którego zgodnie z podziałem wiekowym zakwalifikowało się dziecko. Dziecko uczestniczy w zajęciach dydaktycznych, zabawie swobodnej, posiłkach, wyjściach do ogrodu przedszkolnego, wycieczkach zgodnie z harmonogramem dnia grupy. Nadrzędnym celem zajęć przeprowadzanych w okresie adaptacji śródrocznej dziecka jest:

- Przedstawienie i zapoznanie rodziców z organizacją pracy w grupie:
 - zapleczem dydaktycznym;
 - rozkładem dnia w grupie;

- godzinami posiłków, leżakowania;
- zajęciami dodatkowymi;
- zwyczajami panującymi w grupie, do której będzie uczęszczało dziecko;
- wyprawką przedszkolaka obowiązującą w danej grupie wiekowej.
- Uczestniczenie dziecka i rodzica w codziennym życiu grupy.
- Integracja w relacjach:
 - dziecko - dziecko;
 - nauczyciel/pomoc nauczyciela – rodzic;
 - nauczyciel/pomoc nauczyciela – dziecko.

Bibliografia

Literatura przedmiotu

- Gruszczyk-Kolczyńska E. *Kłopoty adaptacyjne dzieci do przedszkola i jak można im zaradzić*, RABE - Edukacja w przedszkolu, Grudzień 1998
- Lubowiecka J. *Trudności dziecka w przystosowaniu do przedszkola*, Wychowanie przedszkolne, 6/2001
- Kąkol M. *Z badań nad warunkami adaptacji dzieci trzyletnich do przedszkola*, Wychowanie w przedszkolu, 2/1998
- Lubowiecka J. *Trzylatek w przedszkolu. Współpraca rodziców i nauczycieli*, Wychowanie w przedszkolu, 10/1993
- Polańczyk A. *Jak pomóc dziecku przekroczyć próg przedszkola?*, RABE – Management w przedszkolu, wrzesień 2000
- Szurowska B. *Pokonać lęki trzylatków*, Wychowanie w przedszkolu, 7/2004
- Bolechowska M. *Dojrzałość przedszkolna dzieci trzyletnich*; Uniwersytet Śląski, Katowice 1978
- Friedl J. *Moje dziecko idzie do przedszkola. Poradnik dla rodziców*; wyd. Jedność; Kielce; 2001

Aneks

Załącznik nr 1 - Wskazówki dla rodziców